

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Канова О. А., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків

Публічно-приватне партнерство (ППП) є відносно новою формою співпраці між органами влади та бізнесом, що спрямована в першу чергу на реалізацію соціально значимих проектів, які традиційно не входять в поле інтересів приватного сектору. Таке партнерство зазвичай базується на складних договірних відносинах. Тому вкрай важливим є обґрунтування загальних принципів реалізації успішних проектів PPP.

Принципи впровадження ефективного PPP можна підрозділити на чотири групи [1, 2]. Перша група відображує принципи, що встановлюють вимоги до побудови сильної політичної та організаційної структури з боку уряду та відкритих сприятливих умов для участі приватного сектору. Друга група принципів встановлює вимоги до процесу PPP, а саме – до етапів відбору, розробки та впровадження проекту. Третя група принципів відповідає за забезпечення доступності та прозорості PPP. Та четверта група принципів відповідає за створення взаємозв'язку між усіма стейкхолдерами проекту, а також з іншими проектами галузі.

Таким чином, до принципів побудови політичної та організаційної структури для учасників з приватного сектору належать наступні:

1. Створення чіткої і передбачуваної нормативно-правової бази. Це особливо важливо для довгострокових інвестиційних проектів, де інвестору важко припинити діяльність.
2. Розробка компетентних та не потребуючих значних витрат органів влади, з чітко встановленими зв'язками підзвітності, для реалізації нормативно-правової бази.
3. Державна політика та регулювання мають бути узгоджені і приведені у відповідність. Органи влади повинні працювати в скоординовано та ефективно, зводячи до мінімуму бюрократизм, де це можливо.
4. Забезпечення конкурентного бізнес-середовища, де вигоди для участі приватного сектора в проекті PPP зрозумілі та доступні. Це включає в себе усунення бар'єрів для входу, перешкод на шляху руху капіталу, а також створення рівних умов участі.

Принципи, що стосуються процесів відбору, розробки та впровадження проекту PPP:

1. Розробка системи інформаційної підтримки проектів, що передбачає пріоритетність та політичну підтримку. Відбір проектів має базуватися на їх детальній оцінці вартості та важливості.

2. Проведення активних консультацій з зацікавленими сторонами має вирішальне значення при вирішенні проблем, пов'язаних з громадською занепокоєністю, для поліпшення розуміння і підтримки. Питання соціальних та екологічних наслідків мають також бути відкрито вирішеними.

3. Обґрунтування вибору методології закупівель у вартісному вигляді, урахуваючи ефективний розподіл ризиків та потенціал виконавців. Така оцінка є ключовим етапом життєвого циклу проекту, та має бути відокремлена від початкового відбору індивідуальних проектів для інвестування.

4. Відповідний розподіл ризиків проекту є критичним при гарантуванні співвідношення ціни та якості в ППП. Кожен ризик має бути віднесений до того учасника партнерства, який зможе найкращим чином управляти ним.

5. Співвідношення «ціна – якість» проекту має бути забезпечена в процесі закупівель та на операційній фазі за допомогою релевантних процедур та інструментів, а також кваліфікованих та забезпечених ресурсами виконавців.

6. Механізми переукладання контракту та вирішення спорів мають бути введеними в дію. Це дозволить своєчасно і неупереджено вирішувати потенційні суперечки та урегульовувати непередбачені події, що виникають протягом життєвого циклу проекту.

Принципи доступності та прозорості бюджету проекту ППП:

1. Уряд повинен гарантувати, що проекти є доступними, а інвестиційний портфель є стійким.

2. Проект повинен розглядатися прозоро в бюджетній документації. Така документація повинна розкривати всі витрати і можливі зобов'язання проекту ППП.

3. Потенціал для відшкодування витрат має бути розсудливо оціненим, незалежно від ступеня приватної участі.

Принцип взаємозв'язку є наступним:

1. Необхідно встановити механізми крос-юрисдикційної співпраці, в тому числі на регіональному рівні.

Таким чином, наведені принципи відображають загальні вимоги до основних моделей ППП. Дані принципи покликані служити базою при розгляді участі приватного сектору в програмах уряду та можуть бути використані при проведенні оцінки готовності країни до впровадження ППП на національному, регіональному або місцевому рівні, для сприяння участі приватного сектору, та розвитку кооперації між публічним та приватним секторами економіки.